

ARGIUNEAK

HUMBOLDT ETA EUSKERA

- Nor zan gizon ori?
- Wilhelm v. Humboldt (1767-1835) jakintsu aleman bat zan, eun baño izkera geiago ekiezana.
- Eta, euskeraz ba'e-kian'?
- 1799 urtean etorri zan lenengo aldiz Euskalerrira, euskera ezagutzeko gogo bizi-az.

Pozarren ibilli zan emendik, bai euskerarekin eta baita emengo patxada ederra ikusi ondoren.

- Eta, zer esan eban ba?
- Aurten izan dira, ekainean, aren izugarritzko lanari azterketa bat egiten Berlin'eko Ikastola Nagusian. 1801'ean etorri zan berrero onuntz gure euskera eta geure erriakin maiteminduta. Baña, ez zan benetako iragarle gertatu.
- Zer esan eban ba?
- Europa'ko izkuntza zaarrena 20 urteen buruan ilko zala. Ez eban euskeraren eriotzik asmatu. Bear ba'da, orixen orain gerta leike.
- Nolan ~erta?
- Batua'ren gaitzak jota, berez ilko da, esnatzen ez ba'gara eta poeta izango benetako iragarle esaten dabe nean:

"Emen datza illik
bere barneko gaitzak ilda,
millaka urteetan
eraso guztietan
bizirik
iraun duen
euskeradun erri".

ATUNA ETA OSASUNA

- Alan diño Ondarru'n.
- Baita edonungo arrantzale-errietan be; baño atuna eta beste arrantzuak, txarto dabilta España osoan, naiz ifar-aldera hegira naiz ego-aldera.
- Jende asko dabil arrañetan.

- Guztira, zuzenean, eun milla lagun eta oien arrantzatik bizi dira beste 450.000.
- Eta, konserba-fabrikak?
- Bosteunen bat España guztian, 17.000 laguneri lana emoten dautsenak.
- Eta, zenbat arrain atrapatzen da?
- Danetara, 500.000 milla tonelada. Alan diño Madril'eko "Noticias Obreras"ek (16-30, 6, 95).

ZEZENAK KONTRABANDISTA

- Bizirik ala ilda?
- Bizirik. Ebagiketa hat egin eta urdaillean sartun eun kilotik berreunera. Josi eta aurrera. Gero, bere lekura diranean, orduan, iriki eta "coca" atara, ganadurik it barik.
- Ori konturen bat izan go da...
- DEIA'k ekarren (29-VI-95). Peru'ko kokazale batek, sei ganadutalde eukezan koka sortzen dan ingumarietan eta iru tonelada t'erdillatu ei dutsoez, orrela batetik bestera eramank.

ti,..... ;

ALMENDRA GOXUAK

- Gabonak pasa dabez pozik eta umore onean. Turroia be jan dabe naidan beste eta Pedrotxo pozik da. Gaur, berriz, pozago; almendra zorrotxo bat topa dau aittittaren tiradorean.
- Seme, nun topa dozuz?
- Aittittaren gelan.

- Ai ene! Ez eizuz jan.
- Zergaitik, ez? Oso goxuak dagoz.
- Aittittaren ortzak aitak eruan dauz konpontzera.
- Eta, zer, almendrak goxuak ba'dagoz?
- Alicante 'ko turroia jan dogula aurtan.
- Eta, zer?
- Ezin dabezala jan.
- Eta, zer?
- Miaztu bakarrik egi- ten dabezala...
- Eta, zer?
- Aittittak miaztuta gero sobratutako almendrak dirala.
- Kotxino!

OIKUMENE, LAN GAITZA

- Zer da Oikumene ori?
- Kristauen Batasuna. Aita Santuak idatzi dau "Ut Unum Sint" eskutitz bat gai orreri buruz.
- Eta, zer erantzun dabe besteak?
- Roger Greenacre, Ingalaterra'ko Anglikanoaren iritizira, gauz onak daude idazti orretan. Lukas Vicher, Protestanteak au diill(); Ori ba'liteke?
- Eta, Ortodoxoak?
- Metropolita Damaskinos'entzat zurrera pauso eder bat da eta Eleizarentzat

oiñarrizkoa.
 - Ez da erreza iñungo batasunik; ori be ez da izango. (Vida Nueva. 1-7-95).

ARRATOIA ETA KATU BASATIAK

- Donosti'ko gauza xebreak...
- Zer gauza gertatzen da Donostia'n?
- Donosti'ko iru auzo auetan Altza, Gros eta Intxaurren'koak, arratoiak eta katu basatiak ugari.
- Arratoien aurkako "kanpaina" asi du Udalak auzo oietan eta badakit zer egingo daben...
- Zer?

Arratoiekin batera katuak akabatu, beste nik dakidan Udal batek ere berdin egin dau. Katuak abandonatuta ei dagoz eta kanpora, akabatu eta listo.

- Baña, katuak erditik kendu ezkeroz, arratoi geiago egongo da... eta zertarako "kanpaina" egin? Katua bait da arratoien aurkako "kanpainik" ederrena...
- Geure amamak baiño gitxiago dakie arazo onetan uri nagusietako Udalek. (DEIA, 1995-VII-29).

EURIA

- Euria zeruetatik dator.
- Esan dezagun odeietatik datorrela.
- Baña, oiek or goian dagoz, zeru -sapaian.

Orregaitik garbitzen ditu gorputz animak. Goiko argiak ematen dabela. esaten dabe...

- Eta, orregaitik dator goiko doaiez beteta.
- Ori egia da, berak ernaltzen bait du lurra eta onen emaitza guztiak ugaldtu.
- Iñor iltzen danean eta euri gozoa egin, gure amamak esaten dau, ildakoen anima salbatu dala... Abogaduak iltzen diranean, orduan, ekaitzak izaten dirala...
- Zeure amamarentzako ez zegoen abogadu onik ala?
- Au ere esaten zuen: San Markos eguneko euria, berrogei egunetz luzatzen dala.
- Bai, garai orretan Kuarta -tenporak izaten dira eta euritsu gertatu ezker, eguraldia luzatu egiten da...
- Maiatzeko euriak edertu egiten el dau artzen dabe- na eta San Pedro 'koak gaztain denbora ona adierazten...
- Armiarma baltzak euria dakar eta momorroak lu- azaletik ibiltzeak be bai...
- Egiak dira, ala kalabazan sartuko doguz?
- Geure aurrekoen benetako pentsakerak ziran, bein- tzat.

rb. ~ ~ ~
 ov.mb..

~
 ~.i~"~

BARRIAK

AGORRA

Egarri du euria
lurrak
antzutuko du -ta
bestela
agorrak...

Eriotz agorra
legorra
urarekin batera
biziaren ezea.

Ene anima,
Jainkoa dezu bizia
ur gardenaren iturria...

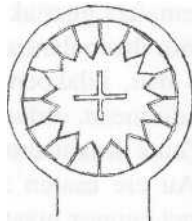
Zu gabe
legorrak
antzutuko deust
biotza...

Zu gabe
eriotz ankerraren
menpean
erbestean
luma gabeko txori ttipia
kabitik eroria
zapelatzaren atzaparretan...

Zu gabe
galdu zait itxaropena
biziaren aria
eten zait
barnean
aitu zait arnasa
biriketan...

Ordañetan
biotz minduaren
sotiña
galdu zait
arnasaren iturria
ezetasunaren bizia...

— ' —
— ' —
— ' —

PAULIN OMENDUA

— Noiz eta nun?
— Uztaillaren le-
nengo egunean eta
Mungi'ko errian.

— Eta, nork egin
deutso omenaldi ori?

— Batik bat, berso-
lariak; gero, erri
osoak. An egon ziran
kantari Azpillaga,
Amuriza, Mañukorta
eta Leire Bilbao
anderea.

— Eta, zer oroiga-
rri emon eutsoen?

— Lorak, plaka bat
eta euskaldun makilla. Makillatxu bat beti bear dau.

— Aurrekua be egongo zan...

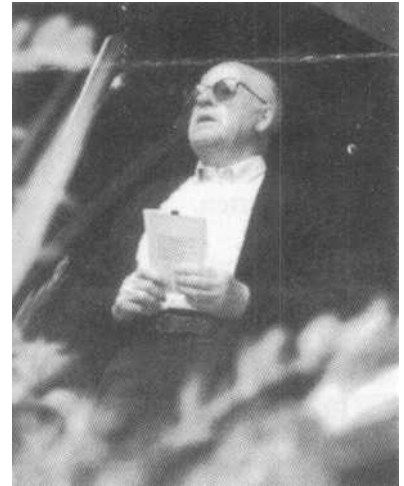
— Iñaki Goirizelaia 'k egin eutson Gorka Altuna 'ren
laguntzaz.

— Eta, bazkaririk...?

— Euskaldunen artean ez dago ezer bazkari gabekorik.
Multso aundi bat bazkaltzen...

— Eta, besterik?

— Liburu eder-eder bat atara dau "ARRAITZ" (Oler-
kiak) izenekoa. Irakurle asko izan dezala. Ori izango da
omenaldirik ederrena.

BARTOLO ARROPAINGO